

**Procedure  
Schorsen  
en  
Verwijderen**

## VOORWOORD

De Vivente-groep is een stichting van scholen en ondersteunende diensten die sinds 2004 christelijk onderwijs verzorgt aan kinderen in de gemeente Zwolle. Ze bestaat uit 15 basisscholen met verschillende onderwijsconcepten (jaarklassensysteem, Dalton onderwijs, fasenonderwijs), een school voor speciaal basisonderwijs, een expertisecentrum en een stafbureau. Diversiteit kenmerkt de Vivente-groep, ook op pedagogisch en didactisch gebied.

Een stichting die midden in de samenleving staat en vanuit haar opdracht samenwerkt met verschillende instellingen. Deze samenleving is zowel op micro als op macro niveau (dichtbij en internationaal) aan verandering onderhevig. Diversiteit in inrichting van onderwijsaanpak als antwoord op de verscheidenheid in vragen en verwachtingen van ouders en omgeving is een kenmerk en een kwaliteit binnen de Vivente-groep, vanuit een gezamenlijke belofte.

Je wordt gekend. Gekend in jouw eigen betekenis, karakter en mogelijkheden. Gekend in wie je bent, ook binnen de maatschappij van tegenwoordig. Op die manier kan je vandaag al en ook in de toekomst jouw eigen betekenis hebben in deze wereld en jouw eigen bijdrage leveren.

*Dit betekent concreet dat ieder kind van 0 tot 14 jaar bij de Vivente-groep kan aankloppen wanneer hij/zij op zoek is naar een vorm van ondersteuning die recht doet aan zijn/haar eigen betekenis.*

Toelating is binnen de Vivente-groep het uitgangspunt, weigering/verwijdering de uitzondering. Soms komt het voor dat een school een leerling niet kan toelaten of kan behouden.

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO) geeft voorschriften voor de procedure bij toelating, schorsing en verwijdering van zittende leerlingen. Dit beleidsplan beschrijft hoe de Vivente-groep deze procedures heeft uitgewerkt voor haar scholen. In deze procedures is ook de wet op de zorgplicht verwoord.

Dit beleidsstuk beschrijft de procedures bij schorsing en verwijdering van zittende leerlingen. In de bijlagen zijn voorbeeldbrieven opgenomen.

## Inhoud

1. Inleiding .....	4
2. Schorsing en verwijdering .....	5
Bijlagen .....	12

# 1. Inleiding

Als een leerling de gedragsregels overtreedt die binnen de school gelden, kan hierop worden gereageerd met een opvoedkundige maatregel of een ordemaatregel. Opvoedkundige maatregelen zijn pedagogische handelingen die beogen sociaal wenselijk gedrag te bevorderen en leerlingen te vormen. Voorbeelden zijn het geven van een extra opdracht, na laten blijven of een het geven van een korte time-out. Omdat deze maatregelen de rechtsfeer van de leerling slechts zijdelings raken, gaat het hier om feitelijk handelen en is de leerkracht bevoegd om een opvoedkundige maatregel aan de leerling op te leggen.

Als een leerling of zijn ouders ernstig of herhaaldelijk wangedrag laten zien, kunnen ordemaatregelen worden genomen. Wij onderscheiden drie soorten ordemaatregelen in oplopende zwaarte:

1. Time-out
2. Schorsing
3. Verwijdering

Omdat ordemaatregelen de rechtspositie van een leerling raken, is alleen het College van Bestuur (CvB) gerechtigd tot het opleggen van deze ordemaatregelen. Middels het managementstatuut heeft het CVB deze bevoegdheid, als er sprake is van een time-out, overgedragen aan de directeur. In alle andere gevallen beslist het CvB.

Het CvB is vrij in zijn beslissing of en zo ja welke maatregel het wil nemen. Dit gaat wel in overleg met de directie van de school en nadat alle relevante omstandigheden zijn meegewogen. Daarbij worden de volgende vragen gesteld:

- Is er een redelijke verhouding tussen de overtreding van de leerling (of ouders) en de ordemaatregel die wordt opgelegd?
- Heeft de leerling enige mate van schuld aan de normschending?
- Wordt de ordemaatregel opgelegd conform de procedurele regels die de Vivente-groep hiervoor heeft opgesteld?

De time-out wordt meestal gebruikt als waarschuwing voordat een zwaardere ordemaatregel wordt genomen. Hiervan kan een preventieve werking uitgaan. Het geven van een time-out valt echter onder de algemene definitie van schorsing en hiermee ook onder alle wettelijke bepalingen betreffende schorsing.

## 2. Schorsing en verwijdering

### 2.1 Schorsen, verwijdering en passend onderwijs

Met de invoering van passend onderwijs zijn de regels rondom schorsing en verwijdering voor het primair en het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) veranderd. De regels zijn grotendeels eensluidend geworden met de regels van het voortgezet onderwijs. De regels rondom schorsing en verwijdering zijn in de onderwijswetgeving vastgelegd.

**Schorsing:** Een schorsing is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, gedurende maximaal een week niet toe te laten tot de lessen of tot de school. De leerling wordt in een aparte ruimte gezet en gaat daar werken aan zijn schoolwerk of krijgt schoolwerk mee naar huis.

**Verwijdering:** Een verwijdering is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, niet meer toe te laten tot de lessen en tot de school. Het bevoegd gezag moet op grond van de wet zorgplicht een andere school/instelling vinden die bereid is de leerling toe te laten. Tot die tijd is de school verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs.

#### 2.1.1 De wettelijke kaders voor het primair onderwijs beschreven in verschillende wetten

##### Schorsing (artikel 40c WPO)

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

##### Verwijdering (artikel 40 lid 11 WPO)

Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder een andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal basisonderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Indien de school besluit tot schorsing of verwijdering van een leerling, dient ze dit besluit van te voren met redenen omkleed schriftelijk aan de ouders te sturen. Ouders krijgen op grond van artikel 4:8 AWB de gelegenheid om hun zienswijze kenbaar te maken. Indien ouders bezwaar maken tegen een besluit van verwijdering dient de school binnen vier weken nadat de bezwaartermijn verstreken is, een besluit te nemen op dit bezwaar (artikel 40 lid 12 Wpo).

Voor bijzondere scholen geldt artikel 63 WPO:

- 1 Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 36, derde lid, een leerling de toegang weigert, deelt het deze beslissing, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid.
- 2 Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijdert, deelt het de beslissing daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld. Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van dat artikellid beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid. Het bevoegd gezag neemt de beslissing, bedoeld in de eerste volzin, zo spoedig mogelijk.
- 3 Binnen 6 weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

## 2.2 Schorsing

Wanneer het CvB besluit een leerling te schorsen, betekent dit dat de leerling tijdelijk het recht op deelname aan het normale onderwijs wordt ontnomen. In artikel 40c WPO is bepaald dat een leerling ten hoogste voor een periode van 1 week geschorst mag worden, waarbij de onderwijskundige relatie met de leerling in tact blijft. Dit betekent dat de school maatregelen moet treffen, om te voorkomen dat de leerling een onderwijsachterstand oploopt tijdens de periode van de schorsing.

Als een school vindt dat een leerling geschorst zou moeten worden, overlegt de schoolleiding met het CvB. Indien het CvB besluit dat schorsing rechtvaardig is, worden de ouders van de leerling het liefst mondeling, maar in ieder geval schriftelijk in kennis gesteld door middel van een schorsingsbesluit. Als de omstandigheden maken dat de ouders niet vooraf gehoord kunnen worden, omdat de leerling per direct geschorst moet worden, worden de ouders direct na het sturen van het schorsingsbesluit gehoord. De onderwijsinspectie moet schriftelijk en met opgave van redenen ingelicht worden als de schorsing langer dan één dag duurt. Schorsing wordt altijd gemeld bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling.

In het schorsingsbesluit moet het CvB de reden van schorsing, de ingangsdatum en de duur van de schorsing aangeven. Als de ouders het niet eens zijn over de inhoud van het schorsingsbesluit kunnen zij dit besluit voorleggen aan de burgerlijke rechter. In de bijlage is een model voor een brief beschikbaar om het schorsingsbesluit te bevestigen.

De schorsingsdag(en) wordt (worden), indien mogelijk, gebruikt om een gesprek te voeren met de ouders en eventueel de leerling om deze ernstige waarschuwing te onderstrepen en afspraken te maken over het vervolgtraject. Hierin kan ook de mogelijkheid tot verwijdering worden besproken als vervolgstap.

Van dit gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt, dat door de ouders voor gezien wordt getekend en in het leerlingendossier wordt opgeslagen.

Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontnomen. Er moeten maatregelen worden getroffen waardoor voorkomen wordt dat de geschorste leerling een onderwijsachterstand oploopt gedurende de schorsing. Schorsing mag bovendien niet betekenen dat het doen van bijvoorbeeld de cito-entree of eindtoets wordt belemmerd. Dit vraagt om passende maatregelen.

Bij een schorsing als strafmaatregel is er sprake van een ernstig vergrijp. Vaak is er al het één en ander aan vooraf gegaan en zijn leerling/ouders er vaak al mondeling of via een schriftelijke berisping op gewezen dat bij een volgende gebeurtenis een schorsing zal worden overwogen. Gebeurt dat daadwerkelijk en is er sprake van een opmaat tot verwijdering, is het noodzakelijk dat ouders er in het schorsingsbesluit op worden gewezen dat bij een volgende gebeurtenis overwogen wordt om het CvB te vragen de leerling van de school te verwijderen.

### Samenvatting procedure schorsing

1. De directeur maakt melding van zijn voorgenomen schorsing aan het CvB en vraagt om goedkeuring.
2. Als het CvB instemt met de schorsing, na overweging van de gronden zoals in de inleiding van dit hoofdstuk aangegeven, worden de ouders gehoord en/of mondeling in kennis gesteld van de schorsing en ontvangen zij schriftelijk het schorsingsbesluit. Het schorsingsbesluit kan namens het CvB ondertekend worden door de directeur.
3. De directeur meldt de situatie aan de leerplichtambtenaar van de woonplaats van de leerling.
4. De directeur meldt de schorsing bij de onderwijsinspectie als de schorsing langer duurt dan 1 dag via een formulier dat in het internet schooldossier (ISD) is opgenomen.
5. De schorsing bedraagt maximaal één week. De termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school en het CvB voldoende tijd hebben om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.
6. Tijdens de schorsing worden de ouders door de directeur uitgenodigd voor een gesprek. In dit gesprek worden oplossingsmogelijkheden verkend en afspraken gemaakt voor de toekomst.
7. Van dit gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt, dat door de ouders voor gezien wordt getekend en in het leerlingendossier wordt opgeslagen.
8. Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd naar het CvB, de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling en de inspecteur van het onderwijs.
9. De ouders kunnen het schorsingsbesluit voorleggen aan de burgerlijke rechter als zij het niet eens zijn met de inhoud van het schorsingsbesluit.

## 2.3 Verwijdering

De verwijdering van een leerling is geregeld in artikel 40 lid 11 WPO. Verwijdering kan worden aangemerkt als een eenzijdige rechtshandeling van het CvB, waarbij de leerling de verdere toegang tot de school wordt ontzegd.

Verwijdering is een ingrijpende maatregel, zowel voor de school als voor de leerling en diens ouders. Daarom neemt het CvB en niet de directie van de school het besluit om de leerling te verwijderen. De schoolleiding is natuurlijk zelf betrokken geweest bij de voorbereiding van het besluit (gesprekken met de ouders en met het team). Er kan een vertrouwensbreuk zijn. In zo'n geval kan het CvB, dat op grotere afstand staat van de dagelijkse praktijk, de kwestie met meer distantie beoordelen. Dit bedordert een zorgvuldige besluitvorming, iets waar de rechter gezien de zwaarte van de maatregel grote waarde aan hecht.

Verwijdering kan voor de leerling verstrekende gevolgen hebben. Hij verlaat een vertrouwde omgeving, er is een breuk in zijn ontwikkelingsproces en er bestaat het risico van een terugslag in zijn verdere ontwikkeling. Dit geldt zeker bij verwijdering wegens wangedrag. Voor de rechter is het daarom van groot belang dat het verwijderingsbesluit aangeeft hoe het CvB een afweging heeft gemaakt tussen het belang van de school en het belang van de leerling om de school te blijven.

## Verwijderingsgronden

Leerlingen kunnen om de volgende redenen van de school worden verwijderd:

1. De school kan niet aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling voldoen. De verwijdering is onderwijskundig en organisatorisch ingegeven.
2. Er is sprake van ernstig of herhaaldelijk wangedrag door de leerling en/of de ouders; de verwijdering is een sanctie.
3. Het gedrag van de leerling (of in voorkomende situaties de ouders) is in strijd met de grondslag van de school.

De verschillende redenen worden hieronder apart uitgewerkt.

### 2.3.1 Ondersteuningsbehoefte

Om te bepalen welke beslissingsruimte het CvB heeft in deze, is het van belang om eerst vast te stellen of de leerling formeel thuishoort in het regulier primair onderwijs, of dat de leerling thuishoort en toelaatbaar is op het speciaal (basis)onderwijs.

Voor leerlingen die al onderwijs volgen op een school, maar extra ondersteuning behoeven, geldt dat de school eerst zelf moet proberen om de gevraagde hulp te bieden. Als het de school niet lukt de benodigde hulp te bieden, heeft het CvB in samenspraak met de school een onderzoeksplicht ter beoordeling van de vraag of de school aan de ondersteuningsbehoefte kan voldoen. De volgende onderdelen moeten in het onderzoek bekeken worden:

- De aard van de handicap en de daaruit voortvloeiende onderwijsbeperkingen;
- De beschikbare formatie en expertise van de leerkrachten;
- De mogelijkheid om alle leerlingen de vereiste aandacht te geven;
- De afstemming tussen de benodigde ondersteuning van de leerling en de beschikbare ondersteuning.

Voorst moet het CvB het schoolondersteuningsplan in zijn onderzoek betrekken. De ouders worden in het proces van onderzoek en overweging nadrukkelijk betrokken. De school zal op basis van een zorgvuldige afweging van de belangen van het kind en van de school en op basis van deskundige, onafhankelijke en liefst eenduidige adviezen per geval moeten beslissen of de leerling op de school kan blijven, of overgeplaatst moet worden naar een andere school binnen de Vivente-groep of in het SWV.

### 2.3.2 Ernstig of herhaaldelijk wangedrag door kind (of in voorkomende situaties de ouders)

Een leerling die de rust of de veiligheid op school ernstig verstoort, kan worden verwijderd. Het moet gaan om (herhaald) wangedrag dat veroorzaakt, dat de rust en de veiligheid op de school niet langer gegarandeerd kunnen worden. Van wangedrag kan in uiteenlopende situaties sprake zijn: bijvoorbeeld (herhaaldelijk) schoolverzuim, overtreding van de schoolregels, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme dan wel seksuele intimidatie. Ook het wangedrag van ouders, zoals (herhaalde) intimidatie van leerkrachten, andere ouders of leerlingen, kan een reden zijn de leerling te verwijderen. Of het CvB de procedure tot verwijdering kan inzetten, hangt van de omstandigheden af; er is geen algemene lijn aan te geven. Om tot verwijdering over te gaan, moet het wangedrag in ieder geval ernstig zijn.

De gedragsregels over hoe de school met wangedrag omgaat en wanneer de grens bereikt is, moeten duidelijk zijn voor ouders en leerlingen. Deze regels zijn opgenomen in de schoolgids. Voordat tot verwijdering wordt overgegaan, is er al het één en ander gepasseerd en zijn er pogingen ondernomen om binnen de school en in



overleg met de ouders de leerprestaties of het gedrag van de leerling te veranderen en te verbeteren. Hierbij kan bij wangedrag gedacht worden aan schorsing of gedragsafspraken. Als het aan de orde is dat bij de eerstvolgende herhaling verwijdering van de leerling wordt overwogen, moet dit in gesprekken met de ouders duidelijk worden gemaakt en schriftelijk worden bevestigd. Door dit veelvuldig contact met de ouders kan het niet als een verrassing komen als het schoolbestuur op enig moment niet langer bereid is de oplossing op de huidige school te zoeken en dat er een nieuwe fase in werking treedt, die op verwijdering is gericht.

Samenvattend is het volgende dus van groot belang:

- Op elke school zijn gedragsregels vastgesteld, die voor alle leerlingen en ouders toegankelijk zijn en waarin wordt aangegeven wanneer de grens tot verwijdering is bereikt;
- Er moeten bewijzen zijn dat lichtere maatregelen ter voorkoming van herhaling van wangedrag hebben gefaald;
- De leerling en de ouders zijn schriftelijk gewaarschuwd dat bij een eerstvolgende herhaling tot verwijdering wordt overgegaan.

De directeur houdt in overleg met de betrokken leerkrachten een dossier bij waarin staat welke maatregelen er genomen zijn, welke gesprekken er met de ouders zijn gevoerd en andere (belangrijke) gegevens betreffende deze problematiek. Van de gesprekken met de ouders worden verslagen in het dossier opgenomen. De verslagen zijn door de betrokkenen voor kennisname ondertekend. Dit voorkomt discussie in een later stadium.

Ook is het van belang dat de onderwijsinspecteur bij de verschillende stadia van de procedure wordt geraadpleegd. Een rechter vindt het belangrijk dat de onderwijsinspecteur heeft ingestemd met het voornemen tot verwijdering over te gaan.

Slechts in zeer ernstige gevallen is het denkbaar dat onmiddellijke verwijdering geboden is, zonder dat eerder genoemde ordemaatregelen of waarschuwingen hebben plaatsgevonden. Schorsing van maximaal een week kan in een dergelijk geval de tijd geven om benodigde maatregelen te treffen die nodig zijn om de procedure tot verwijdering op de juiste wijze uit te voeren, zodat recht wordt gedaan aan de belangen van alle partijen en de Geschillencommissie en een burgerlijke rechter de verwijdering ook goed zullen keuren als ouders daar hun geschil voorleggen of in beroep gaan.

### 2.3.3 Grondslag van de school

De grondslag van de school kan reden zijn voor verwijdering als de leerling en/of de ouders deze grondslag niet respecteren en gedrag laten zien dat wezenlijk in strijd is met deze grondslag. De grondslag van de school moet wel in consistent beleid zijn vastgelegd en duidelijk gecommuniceerd zijn aan alle leerlingen en ouders, onder andere in de schoolgids. Een voorbeeld is dat een leerling weigert deel te nemen aan de godsdienstlessen, die structureel onderdeel uitmaken van het lesprogramma van de school en statutair vastliggen in de grondslag van de school.

Op de scholen van de Vivente-groep wordt deze reden nooit als grond voor verwijdering gehanteerd. Om die reden wordt deze verwijderingsgrond niet verder uitgewerkt

## 2.4 De procedure tot verwijdering van een leerling

Indien het CvB en de directie van een school tot de conclusie komen dat verwijdering van een leerling de enige oplossing is, wordt er besloten tot een voornemen tot verwijdering. De directeur stelt in dit stadium het wettelijk verplichte onderwijskundig rapport over de leerling op (conform artikel 42 WPO), zodat dit gereed is als de leerling de school daadwerkelijk verlaat.

De ouders worden door de directeur schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek. De directeur informeert de ouders met duidelijke redenen onderbouwd waarom zij het voornemen heeft tot verwijdering van de leerling en beschrijft de verdere procedure, inclusief de mogelijkheden tot bezwaarmaking. Het gesprek dient om de ouders goed te informeren over de redenen waarom het belang van de school prevaleert boven het belang van de leerling en te vernemen wat zij van de voorgenomen verwijdering vinden. De directeur maakt van het gesprek een verslag dat voor gezien getekend wordt door de ouders.

Vormt het gesprek met de ouders geen aanleiding om van het voornemen tot verwijdering af te zien, dan overlegt de directeur met het CvB en wordt besloten tot het schriftelijk bevestigen van het voornemen tot verwijdering, met redenen onderbouwd, aan de ouders, met verwijzing naar het gesprek.

Voor alle gronden van verwijdering geldt dat het CvB pas definitief tot verwijdering over kan gaan als een andere school bereid is om de leerling toe te laten. Dit betekent dat het CvB een resultaatverplichting heeft en op zoek moet naar een andere school voor de te verwijderen leerling. Het CvB dient zich niet te beperken tot scholen met dezelfde nominatie of uit het eigen SWV, maar alle scholen te benaderen die op redelijke afstand van de eigen school zijn gelegen. Het CvB kan pas het definitieve verwijderingsbesluit nemen als een andere school bereid is gevonden de leerling op te nemen.

In het definitieve verwijderingsbesluit moet het CvB aangeven wat de grond voor verwijdering is en de redenen hiervoor moeten gemotiveerd worden. Hierbij moet het CvB duidelijk de afweging beschrijven tussen het belang van de school en het belang van de leerling. Tevens moet in het verwijderingsbesluit vermeld worden welke school de leerling toe wil laten en wat de datum van de verwijdering is. Ten slotte moet in de brief de bezwaarprocedure worden uiteengezet.

### Samenvatting procedure verwijderen

- De directeur vormt een schriftelijk dossier om aan de voorwaarden te voldoen die per verwijderingsgrond hierboven zijn beschreven.
- De directeur overlegt met de onderwijsinspecteur tijdens alle stadia van de procedure tot verwijdering van een leerling.
- De directeur houdt het CvB op de hoogte van alle stadia van de procedure tot verwijdering van een leerling.
- De directeur maakt melding van zijn voornemen om de procedure tot verwijdering te starten aan het CvB aan de hand van zijn dossier en vraagt om goedkeuring.
- Bij goedkeuring door het CvB wordt eerst besloten tot een voornemen tot verwijdering.
- De ouders worden hierover mondeling geïnformeerd en naar hun mening gevraagd, zoals hierboven beschreven.
- De directeur maakt van het gesprek een verslag dat voor gezien getekend wordt door de ouders.
- Als het gesprek met de ouders geen aanleiding geeft om van het voornemen tot verwijdering af te zien en het CvB besluit dat verwijdering de enige oplossing is, stuurt de directeur schriftelijk de bevestiging van het voornemen tot verwijdering aan de ouders. In de bijlage is een model voor een brief beschikbaar om het voornemen tot verwijdering van een leerling te bevestigen.
- Het CvB en de directeur gaan op zoek naar een andere school voor de te verwijderen leerling conform de hierboven beschreven resultaatverplichting.
- Het CvB maakt het definitieve verwijderingsbesluit als een andere school bereid is gevonden de leerling op te nemen, conform hierboven beschreven bij de procedure tot verwijdering van een leerling. In de bijlage is een modelbrief voor een definitief verwijderingsbesluit beschikbaar.
- 

## 2.5 De bezwaarprocedure

De ouders van een leerling hebben diverse mogelijkheden om bezwaar te maken tegen een verwijderingsbesluit. Deze mogelijkheden worden hieronder puntsgewijs uiteengezet. Er is een instantie die ouders kan ondersteunen in dit proces: de Onderwijsconsulenten. Dit is een onafhankelijk bureau dat kosteloos advies en begeleiding geeft aan ouders over onder andere het maken van bezwaar in geval van verwijdering van leerlingen. Voordat de ouders bij het CvB bezwaar maken tegen een definitief verwijderingsbesluit of hun geschil aanhangig maken bij de Geschillencommissie Passend Onderwijs, kunnen zij de Onderwijsconsulenten ([www.onderwijsconsulenten.nl](http://www.onderwijsconsulenten.nl)) inschakelen voor advies.

Mogelijkheden om bezwaar te maken tegen een definitief verwijderingsbesluit:

1. **Bezwaar maken bij het CvB**

Ouders kunnen binnen zes weken na dagtekening van het definitieve verwijderingsbesluit een bezwaarschrift indienen bij het CvB. Ouders moeten na het indienen van het bezwaarschrift de gelegenheid krijgen om gehoord te worden. Zij beslissen zelf of zij hier wel of geen gebruik van maken. Na ontvangst van het bezwaarschrift (en eventueel het horen van de ouders) wordt binnen vier weken een beslissing genomen door het CvB.

2. **In beroep gaan bij de burgerlijke rechter**

Als ouders het niet eens zijn met de beslissing van het CvB op hun bezwaarschrift kunnen ouders binnen zes weken na dagtekening van deze beslissing in beroep gaan bij de burgerlijke rechter.

3. **Een geschil voorleggen bij de Geschillencommissie Passend Onderwijs**

Ouders kunnen er voor kiezen om naast het indienen van een bezwaar bij het CvB het geschil aanhangig te maken bij de Geschillencommissie Passend Onderwijs ([www.onderwijsgeschillen.nl](http://www.onderwijsgeschillen.nl)). De termijn voor het indienen van een verzoekschrift is zes weken na dagtekening van het definitieve verwijderingsbesluit. De Geschillencommissie brengt op verzoek van de ouders binnen tien weken een schriftelijk advies uit aan het CvB. Het is een niet-bindend advies waartegen geen bezwaar of beroep kan worden ingesteld. Indien de ouders het geschil voorleggen aan de Geschillencommissie Passend Onderwijs, melden zij dat in hun bezwaarschrift bij het CvB. Het CvB neemt in dit geval de beslissing op het bezwaar pas nadat de commissie uitspraak heeft gedaan. De termijn voor het nemen van de beslissing op het bezwaar wordt dan opgeschort met ingang van de dag waarop het geschil aanhangig is gemaakt bij de commissie, tot de dag waarop de commissie het advies heeft uitgebracht. In de bijlage is een informatiefolder voor ouders opgenomen van de Geschillencommissie Passend Onderwijs, die meegestuurd moet worden met het definitieve verwijderingsbesluit.

4. **Een oordeel vragen bij het college voor de Rechten van de Mens**

Als de ouders van mening zijn dat het CvB bij de verwijdering een verboden onderscheid heeft gemaakt of discrimineert op grond van handicap of chronische ziekte, kunnen zij een oordeel vragen bij het College voor de Rechten van de Mens. De uitspraken van het College voor de Rechten van de Mens zijn niet bindend, maar worden meestal wel opgevolgd door het bevoegd gezag van een onderwijsorganisatie.

## Bijlagen

**Bijlage 1:** Modelbrief Schorsing leerling primair onderwijs

**Bijlage 2:** Modelbrief Voornemen tot verwijdering

**Bijlage 3:** Modelbrief Definitief besluit tot verwijdering

**Bijlage 4:** Model vastleggen incident m.b.t. schorsing en/of verwijdering van leerlingen

**Bijlage 5:** Folder Geschillencommissie Passend Onderwijs, waarnaar in dit beleidsplan enkele malen wordt verwezen, is niet als bijlage bijgevoegd maar de laatste versie is te vinden door op deze [LINK](#) te klikken  
Meer informatie is ook te vinden op <http://www.geschillenpassendonderwijs.nl/>

## Bijlage 1: Modelbrief Schorsing leerling primair onderwijs

### Aantekenen

Geachte ....(naam ouders),

In navolging op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op ....(datum) en na overleg met de groepsleerkracht dhr./mevr. ... (naam) delen wij u hierbij mede dat uw zoon/dochter ... (naam) met ingang van .... (datum) tot ..... (datum) is geschorst. Gedurende deze schorsing ontzeggen wij .....(naam) de toegang tot de school.

De reden(en) die ten grondslag ligt (liggen) aan deze schorsing is/zijn ...\*\*.

(eventueel: Omdat er sprake is van een opmaat van ongewenst gedrag zal bij een volgende gebeurtenis overwogen worden om het CvB te vragen .....(naam leerling) van de school te verwijderen.)

Om de voortgang van het onderwijsleerproces niet te belemmeren, hebben wij de volgende maatregelen genomen ..... (bijvoorbeeld huiswerkopdrachten, afnemen toets op alternatieve plaats, enz.).

Graag nodigen wij u uit voor een gesprek op .....(datum) om .....(tijdstip) te .....(locatie en plaats) om de redenen voor deze schorsing nader aan u toe te lichten en afspraken te maken om verdere incidenten in de toekomst te voorkomen. De volgende personen zullen namens onze organisatie aanwezig zijn: ... (aanwezigen met functievermelding). Graag vernemen wij uiterlijk ... (datum) of u op deze datum beschikbaar bent.

Een afschrift van dit schorsingsbesluit wordt verzonden naar de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling en de inspecteur van het onderwijs.

Indien u het niet eens bent met dit schorsingsbesluit, kunt u in beroep gaan bij de burgerlijke rechter.

Met vriendelijke groet,

namens het College van Bestuur Vivente-groep,  
(naam en functie)

\*\* De reden(en) die ten grondslag ligt/liggen aan deze schorsing is/zijn ... Omschrijving gedraging wangedrag leerling of ouders. Vermeld voorts de data en inhoud van de gesprekken die hierover hebben plaatsgevonden met de groepsleerkracht, de leerplichtambtenaar, ouders, etc..

Ingeval van ernstig wangedrag van een leerling of ouders kan nog gebruik worden gemaakt van de volgende passages:

- “Naar onze mening moet het volstrekt duidelijk zijn dat het personeel, de leerlingen en hun ouders zich te allen tijde veilig moeten kunnen voelen op school. Gebruik van geweld is altijd uit den boze. Wij hebben dan ook aangifte gedaan bij justitie”.
- “Naast de zeer ingrijpende gevolgen voor de betreffende personeelsleden heeft het incident veel onrust en emotie veroorzaakt bij het (overige) personeel, de leerlingen en de ouders van de leerlingen”.
- “In onze beslissing hebben wij de belangen van de volgende groepen/personen afgewogen:
  - het personeel. Het personeel moet zich te allen tijde veilig in en rond de school kunnen voelen.
  - de leerlingen. Leerlingen moeten in een rustig en veilig schoolklimaat onderwijs kunnen ontvangen.
  - de ouders van de leerlingen. De ouders mogen erop vertrouwen dat hun kinderen in een rustig en veilig schoolklimaat onderwijs ontvangen. Ook de ouders zelf moeten zich in en rond de school veilig kunnen voelen.

Daarnaast hebben wij de belangen van uw kind afgewogen. Hij/Zij kan gedurende de schorsing geen onderwijs volgen”.

Volgende passage alleen bij wangedrag ouders en niet bij de kinderen.

- *“De omstandigheid dat uw kind(eren) zelf geen tot weinig schuld draagt (dragen) is wel een factor in de belangenafweging, doch laat op zichzelf onverlet dat wij tot de slotsom zijn gekomen dat de rust of veiligheid op de school met de aanwezigheid van uw kind(eren) ernstig wordt verstoord.*

## Bijlage 2: Modelbrief Voornemen tot verwijdering

### Aantekenen

Geachte .... (naam ouders),

Bij deze berichten wij u dat wij het voornemen hebben uw kind ... (naam) van onze school ... (naam) te verwijderen. De redenen hiervoor zijn ..... (vermeld verwijderingsgrond en licht dit toe. Vermeld voorts de data en inhoud van de gesprekken die hierover hebben plaatsgevonden met de groepsleerkracht, de onderwijsinspecteur, de leerplichtambtenaar, ouders enz.).

Overeenkomstig artikel 40 lid 11 van de Wet primair onderwijs zullen wij ons dienen in te spannen om een andere school, al dan niet voor speciaal (basis)onderwijs, bereid te vinden uw kind ..... (naam) toe te laten. Indien wij een school hebben gevonden die bereid is .... (naam) toe te laten, zullen wij, nadat wij daarover de groepsleerkracht hebben gehoord, tot daadwerkelijke verwijdering over gaan.

Graag stellen wij u overeenkomstig artikel 63, tweede lid Wet primair onderwijs in de gelegenheid uw standpunt over ons voornemen tot verwijdering kenbaar te maken op ..... (datum) om ... (tijdstip) te ... (locatie en plaats). De volgende personen zullen namens onze organisatie aanwezig zijn: ... (aanwezigen met functievermelding). Van dit gesprek ontvangt u een verslag, waarna wij een definitieve beslissing over de verwijdering nemen.

Graag vernemen wij uiterlijk ... (datum) of u op deze datum beschikbaar bent.

Met vriendelijke groet,  
namens het College van Bestuur Vivente-groep,

... (naam en functie)

## Bijlage 3: Modelbrief Definitief besluit tot verwijdering

### Aantekenen

Geachte ... (naam ouders),

Bij brief van ... (datum) hebben wij u op de hoogte gesteld van ons voornemen uw kind.... (naam) van onze school ... (naam) te verwijderen. Op ... (datum) heeft .... (locatie en plaats) hierover een gesprek plaatsgevonden tussen u en ..... (aanwezigen met functievermelding), waarin u in de gelegenheid bent gesteld uw standpunt ten aanzien van ons voornemen naar voren te brengen. Hierbij berichten wij u dat dit gesprek ons geen aanleiding heeft gegeven van ons voornemen af te zien, zodat wij definitief hebben besloten ..... (naam) van onze school te verwijderen.

Voor de goede orde zetten wij u onze motivering hiervoor nogmaals uiteen. ... (ingaan op de specifieke situatie, ondersteuningsbehoefte, wangedrag of strijd met de grondslag en ingaan op wat de ouders tijdens het gesprek naar voren hebben gebracht).

Overeenkomstig artikel 40 lid 11 Wet op het primair onderwijs hebben wij een andere school gevonden die bereid is uw kind .....(naam) toe te laten, namelijk ... (naam school en adresgegevens).

Alvorens over te gaan tot het definitieve besluit tot verwijdering, hebben wij de betrokken groepsleerkracht, het team en de onderwijsinspecteur geraadpleegd. Deze hebben ons geen nieuwe feiten of omstandigheden kunnen meedelen op grond waarvan wij ons ingenomen standpunt dienen te wijzigen.

Op grond van het hiervoor gemelde, bericht het College van Bestuur van de Vivente-groep u hierbij tot daadwerkelijke verwijdering over te gaan van uw kind.... (naam) en hem/haar aldus vanaf heden de toegang tot de school te zullen weigeren.

Indien u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken na dagtekening daarvan, hiertegen bezwaar maken bij:

Het College van Bestuur Stichting Vivente-groep  
T.a.v. de voorzitter van het College van Bestuur  
Postbus 40220  
8004 DE Zwolle

Dit bezwaarschrift dient het volgende te bevatten:

- Omschrijving van het besluit.
- De gronden van het bezwaar.
- Uw naam, adresgegevens en de dag van verzending van het bezwaarschrift.

Het College van Bestuur beslist uiterlijk binnen 4 weken schriftelijk op het bezwaar. Vervolgens kunt u uw bezwaar op dit verwijderingsbesluit voorleggen aan de burgerlijke rechter.

Als bijlage sturen wij u een folder van de Geschillencommissie Passend Onderwijs. In deze folder vindt u informatie over het inwinnen van onafhankelijk advies over de acties die u kunt nemen als u een definitief verwijderingsbesluit heeft ontvangen voor uw kind.

Hoogachtend,

Namens het College van Bestuur Vivente-groep,

... (naam en functie)



## Bijlage 4: Model vastleggen incident m.b.t. schorsing en/of verwijdering van leerlingen

Naam leerling:.....	Geboortedatum:.....
Naam leerkracht:.....	Datum incident:.....

Het betreft ongewenst gedrag tijdens	Het betreft ongewenst gedrag ten aanzien van
<input type="radio"/> lesuren <input type="radio"/> vrije situatie <input type="radio"/> plein <input type="radio"/> elders	<input type="radio"/> leerkracht <input type="radio"/> medeleerlingen <input type="radio"/> anderen t.w. .... .....

Korte omschrijving van het incident:

.....

.....

.....

.....

Ouders/verzorgers op de hoogte gesteld d.m.v.

<input type="radio"/> huisbezoek	Datum en tijd: .....
<input type="radio"/> telefonisch contact	Gesproken met:.....

De volgende maatregel is genomen:

<input type="radio"/> schorsing <input type="radio"/> in gang zetten van een procedure tot verwijdering	Datum gesprek ouders/verzorgers en de school: ..... (zie verder verslag van het gesprek)
--	--

Afspraken tussen ouders/verzorgers en de school:

.....

.....

.....

Handtekeningen ouder(s)

Handtekening directie

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

## Bijlage 5: Folder Geschillencommissie Passend Onderwijs

De folder Geschillencommissie Passend Onderwijs, waarnaar in dit beleidsplan enkele malen wordt verwezen, is niet als bijlage bijgevoegd maar de laatste versie is te lezen door op deze [LINK](#) te klikken

Meer informatie is ook te vinden op <http://www.geschillenpassendonderwijs.nl/>